

Kajaanin kaupunki

Perusopetus

JOUSTAVA PERUSOPETUS

Sisältö

1	JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	2
1.1	Muu opetus ja toiminta.....	2
1.2	Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteet ja sisältö	2
1.3	Oppilaan ottaminen joustavan perusopetuksen toimintaan	2
2	JOUSTAVA PERUSOPETUS JA SEN JÄRJESTÄMINEN KAJAANIN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMASSA	3
2.1	Paikallisen opetussuunnitelman laadinta.....	4
3	JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA	5
3.1	Kajaanin joustavan perusopetuksen tavoitteet.....	5
3.2	Kajaanin joustavan perusopetuksen järjestäminen, toimintatavat, yhteistyö ja vastuunjako	5
3.3	Kajaanin joustavan perusopetuksen oppilasvalinta	6
3.4	Kuvaus työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuvasta opiskelusta	6

1 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Joustavan perusopetuksen järjestämisestä on säädetty Perusopetuslain (1707/2009) kohdassa Muu opetus ja toiminta sekä Perusopetusasetuksessa (1768/2009).

1.1 Muu opetus ja toiminta

Kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, lisäopetusta ja kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Kunta päättää perusopetuksen järjestämisestä muille kuin oppivelvollisille (1).

1.2 Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteet ja sisältö

Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä (2).

Joustavan perusopetuksen toiminnalla tarkoitetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan järjestettävää opetusta ja oppimisen ja kasvun tukea. Opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen (3).

1.3 Oppilaan ottaminen joustavan perusopetuksen toimintaan

Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa perusopetukseen 7-9 vuosiluokkien oppilas. Poikkeuksellisesti joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa säädettyä erityisopetusta saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavan perusopetuksen toiminnassa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena (4).

Oppilas valitaan joustavan perusopetuksen toimintaan oppilaan tai hänen huoltajiensa tekemän hakemuksen perusteella. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Otettaessa oppilaita joustavan perusopetuksen toimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita (5).

1 Perusopetuslaki 5 § (1707/2009)

2 Perusopetusasetus 9 § (1768/2009)

3 Perusopetusasetus 9 § (1768/2009)

4 Perusopetusasetus 9 § (1768/2009)

5 Perusopetusasetus 9 § (1768/2009)

2 JOUSTAVA PERUSOPETUS JA SEN JÄRJESTÄMINEN KAJAANIN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMASSA (20.6.2011/§ 65)

Joustavan perusopetuksen toiminnan, josta käytetään jäljempänä ilmaisua joustava perusopetus, tavoitteena on vahvistaa kokonaisvaltaisesti oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi tavoitteena on tukea oppilasta toisen asteen koulutukseen siirtymisessä sekä antaa valmiudet selviytyä opiskelussa. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä.

Toiminta toteutetaan perusopetusta koskevien yleisten säädösten ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Koulun toimintakulttuuria, toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään vastaamaan joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää oppilaan hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaan yhteistyöhön, oppilashuoltoon ja ohjaukseen. Opetus järjestetään koulussa lähiopetuksena ja osaksi työpaikoilla sekä muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Oppilasta varten asetetut tavoitteet, oppimisympäristöt sekä tukitoimet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne vastaavat perusopetuksen tavoitteita. Joustavassa perusopetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Toiminnassa korostuvat moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö, johon voivat osallistua mm. ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Toiminnan suunnittelua ja organisointia varten voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Päätös valmistellaan moniammatillisesti oppilashuoltotyössä. Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai tarkistetaan hänelle jo aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, moniammatillinen yhteistyö, tarvittavat tuki- ja neuvontapalvelut sekä toiminnan seuranta. Joustavan perusopetuksen oppilas voi saada tarvitsemaansa yleistä tai tehostettua tukea. Mikäli oppilaalle on tehty päätös erityisen tuen antamisesta, joustavan perusopetuksen toteuttaminen kuvataan vastaavalla tavalla henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa. Jos joustavan perusopetuksen toiminta päättyy yksittäisen oppilaan kohdalla ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään siitä hallintopäätös.

Joustava perusopetus toteutetaan pienryhmämuotoisesti, mikä edellyttää yleensä oman opetusryhmän muodostamista. Opetusta voidaan antaa myös osittain tai kokonaan muun ryhmän yhteydessä.

Muissa oppimisympäristöissä, kuten työpaikoilla, tapahtuva oppiminen on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Se suunnitellaan vastaamaan opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Opiskelun tulee sisältää riittävästi opettajan antamaa vuorovaikutteista opetusta myös muissa oppimisympäristöissä toteutettavien opetusjaksojen aikana. Oppilaalle annetaan näille jaksoille opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen ja oppimistehtävät arvioidaan osana oppilaan arviointia.

Koulun tulee sopia kirjallisesti opettajien ja työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella opiskelua ohjaavien henkilöiden työnjaosta ja vastuista. Muissa oppimisympäristöissä toteutettavat opetusjaksot suunnitellaan yhteisymmärryksessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa ohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea myös näiden jaksojen aikana. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että kaikissa oppimisympäristöissä on huolehdittu työturvallisuudesta ja varauduttumahdollisten tapaturmien varalta. Opetuksen

järjestäjän tulee perehdyttää joustavan perusopetuksen tehtävissä toimivat henkilöt, koulun ulkopuoliset toimijat mukaan lukien, tietosuojan ja salassapitoon liittyviin säädöksiin.

Opetuksen järjestäminen moniammatillisesti edellyttää, että opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä henkilö tai henkilöitä.

2.1 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta

Opetussuunnitelmassa kuvataan joustavan perusopetuksen toiminnan keskeiset tavoitteet, järjestäminen ja toimintatavat sekä yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken. Opetussuunnitelman tulee sisältää joustavan perusopetuksen toiminnan oppilasvalinnan perusteet ja valintamenettelyjen kuvaus.

Kajaanissa joustavan perusopetuksen toiminnan järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä erillisellä päätöksellä. Tällöin toiminnasta tehdään erillinen suunnitelma, joka sisältää em. asiat.

3 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

3.1 Kajaanin joustavan perusopetuksen tavoitteet

Kajaanin joustavan perusopetuksen toiminta toteutetaan yleisten säädösten ja perusopetuksenopetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti tarkoittaen opetusta sekä oppimisen ja kasvun tukea.

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan koulumotivaatiota ja elämänhallintaa ja se on tarkoitettu kaupungin yleisopetuksen 7 – 9 luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista, koulumotivaation puutetta sekä oppilaille, joita näyttäisi uhkaavan syrjäytyminen jatko-opinnoista ja työelämästä. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi tavoitteena on siis tukea oppilasta toisen asteen koulutukseen siirtymisessä, antaa valmiudet selviytyä opinnoissa sekä antaa oppilaille valmiuksia toimia työelämän pelisääntöjen mukaan ja hakea itselleen työtä.

Ryhmään voidaan poikkeuksellisesti ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli hän kykenee noudattamaan joustavan perusopetuksen toiminnassa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyjä voidaan pitää oppilaan edun mukaisena. Kajaanissa joustavan perusopetuksen (JOPO®) ryhmä toimii 2017 syksystä lähtien Nupan (Asemakatu 2) tiloissa ja ryhmän koko on 10 oppilasta.

3.2 Kajaanin joustavan perusopetuksen järjestäminen, toimintatavat, yhteistyö ja vastuunjako

Koulun toimintakulttuuria ja toimintatapoja kehitetään vastaamaan joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Opetus järjestetään koulussa lähiopetuksena, työpaikoilla ohjattuna työpaikkaopiskeluna, integroituna yleisopetukseen sekä muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna (leirikoulut, retket ja muu toiminta).

Oppilasta varten asetetut tavoitteet, tukitoimet ja oppimisympäristöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne vastaavat perusopetuksen tavoitteita. Joustavassa perusopetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä sekä moniammatillista ja organisaatioiden välistä yhteistyötä oppilaan elämänhallinnan ja koulunkäynnin vahvistamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla edistetään huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa toimivien yhteistä kasvatustyötä.

Opetuksen järjestäminen moniammatillisesti edellyttää, että opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt opetuksen järjestäjän nimeämä JOPO -ohjaaja. Sekä opettaja että ohjaaja työskentelevät tiiviissä yhteistyössä itsenäisesti omilla vastuualueillaan oppilaiden hyvinvoinnin eteen.

Opettajan päävastuualueet ovat opettaminen, arviointi, pedagoginen vastuu, leirikoulut/retket, oppimistehtävien laadinta työpaikkaopiskelujaksolle, oppimissuunnitelmien tekeminen ja yhteistyö koteihin.

JOPO -ohjaajan päävastuualueet ovat oppilaiden koulunkäyntiä ja elämänhallintaa vahvistavan toiminnan suunnittelu yhdessä opettajan kanssa sekä toiminnan toteuttaminen, työpaikkajaksojen suunnittelu ja ohjaaminen, leirikoulut/retket, vierailujen järjestäminen, ammatinvalinnan suunnittelu yhdessä opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa, yhteistyö koteihin ja mukana oleminen oppimissuunnitelman teossa ja jatkoseuranta.

JOPO -toimintaa tukee, ohjaa ja kehittää monialainen ohjausryhmä, joka koostuu yläkoulujen rehtoreista ja kuraattoreista, JOPO -opettajasta, opinto-ohjaajasta, terveydenhoitajasta, nuorisotoimen edustajasta sekä perusopetuksen hallinnon edustajasta.

3.3 Kajaanin joustavan perusopetuksen oppilasvalinta

Oppilasvalinnassa tärkeimpiä kriteerejä ovat oppilaan alisuoriutuminen koulunkäynnissä, hyötyminen JOPO – opetussuunnitelmasta sekä sitoutuminen yhteistyöhön ja koulunkäyntiin. Oppilas valitaan joustavan perusopetuksen toimintaan oppilaan ja hänen huoltajansa tekemän hakemuksen perusteella. Kajaanissa oppilaiden valintamenettely etenee vaiheittain valtakunnallisen käytännön mukaisesti.

1. Joustavasta perusopetuksesta tiedotetaan julkisesti kaupungin nettisivulla sekä yläkoulujen kautta. JOPO -luokalle siirtymisen aloitteentekijänä voi siis olla koulun tai oppilashuollon henkilöstöön kuuluva, oppilas itse ja/tai hänen huoltajansa. Joustavaa perusopetusta kuvataan esitteessä (JOPO -esite) ja siihen hakeudutaan hakemuksella (Hakemus JOPO -luokalle).
2. Kaikki hakemukset käsitellään ohjausryhmässä ja kaikki JOPO -opetukseen hakeneet haastatellaan. Haastattelulla kartoitetaan oppilaan ja hänen huoltajansa sitoutumista yhteistyöhön sekä oppilaan edellytyksiä toimia JOPO -ryhmässä. Haastattelut toteutetaan työpareina ja niihin osallistuvat JOPO -opettaja, kuraattori, opinto-ohjaaja ja terveydenhoitaja
3. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Hallintopäätöksen oppilaaksi ottamisesta/joustavan perusopetuksen päättymisestä ennen perusopetuksen päättymistä tekee perusopetuksen ja nuorisopalveluiden tulosalueen johtaja ohjausryhmän esityksestä (Esitys oppilaaksi ottamisesta/joustavan perusopetuksen päättymisestä -lomake). Mahdollisen oppilaaksi ottamisen ajankohta määräytyy ryhmän oppilastilanteen mukaan.
4. Oppilaille laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma, jossa kuvataan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, moniammatillinen yhteistyö, tarvittavat tuki- ja neuvontapalvelut sekä toiminnan seuranta. Mikäli oppilaalle on aikaisemmin laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), kuvataan joustavan perusopetuksen järjestäminen siinä.

3.4 Kuvaus työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuvasta opiskelusta

Muissa oppimisympäristöissä, kuten työpaikoilla, tapahtuva oppiminen on olennainen osa joustavaa perusopetusta. Työpaikkaopiskelu laaditaan vastaamaan opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan opiskelun on sisällettävä opettajan antamaa vuorovaikutteista opetusta. Oppilaalle annetaan työpaikkaopiskelujakson ajalle oppimistehtäviä, jotka otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Valinnaisaineina voidaan järjestää opintokokonaisuuksia, joka muodostetaan työpaikkaopinnoista. Kokonaisuutena työpaikkaopiskeluun käytetään n. neljäs – viidesosa koulutyöstä.

Koulu sopii aina kirjallisesti koulun ulkopuolella oppilaita ohjaavien henkilöiden kanssa työnjaosta ja vastuista. Työssäoppimisympäristöjen työpaikkaohjaajat perehdytetään työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin opettajan toimesta käymällä yhteisesti läpi em. asioihin liittyvä koulun kirjallinen ohjeistus.

3.5 Kuljetusjärjestelyt

Sivistyslautakunnan 14.12.2016 tekemän päätöksen mukaisesti erikoisluokilla (musiikki, matematiikka, liikunta ja **JOPO**) opiskelevilla kuljetuksen järjestämisen raja on yli viisi kilometriä. Muille erikoisluokilla kuljetuksen järjestämisen raja on ollut yli 5 km aikaisemminkin, mutta syksystä 2017 lähtien myös JOPO -luokilla opiskelevilla oppilailla noudatetaan samaa päätöstä.

Kuljetus tapahtuu olemassa olevilla linja-autovuoroilla. Näillä kuljetusedun saavilla oppilailla ei huomioida tunti-rajooja. Koulukuljetusten yhdistelyjen vuoksi oppilas voi joutua odottamaan koulupäivän/ kuljetuksen alkamista. Tällöin järjestetään ohjattua toimintaa kuljetusta odottavalle oppilaalle.